

Moedervlekken

Wat is...

Iedereen heeft moedervlekken, soms wel veertig of meer. Moedervlekken veranderen in de loop van het leven. In het begin zijn het vaak vlakke bruine vlekjes. De kleur kan variëren van lichtbruin tot bijna zwart. Na jaren ontstaan in sommige moedervlekken soms haren. Bij het ouder worden veranderen de moedervlekken langzaam. Sommige moedervlekken worden wat dikker en dan ook vaak wat lichter van kleur. Andere moedervlekken veranderen nauwelijks. Veel moedervlekken worden op oudere leeftijd langzaam wat lichter van kleur. Onder invloed van zonlicht, maar ook tijdens een zwangerschap, kunnen moedervlekken donkerder van kleur worden.

Verschillende vormen van moedervlekken

Halo naevus

Soms ontstaat rond de moedervlek een bleke ring. Het lichaam laat de pigmentcellen in de huid verdwijnen. In de loop van jaren kan hierdoor de gehele moedervlek langzaam vervagen. Het is volkomen onschuldig. Slechts zelden is dit een aanwijzing voor het ontstaan van de huidziekte vitiligo.

Blue naevus

Wanneer een moedervlek zeer diep in de huid ligt, ziet hij er wat donker en blauwachtig van kleur uit. Deze moedervlekken worden vooral op het hoofd aangetroffen.

Spitz naevus

Er zijn zeldzame vormen van moedervlekken, die er anders dan gebruikelijk uitzien. Meestal moeten deze weggenomen worden om in het laboratorium te laten onderzoeken. Zo ook een Spitz naevus. Een Spitz naevus is een goedaardige moedervlek die er ongebruikelijk uitziet. Een Spitz naevus ontstaat meestal op de kinderleeftijd.

Atypische moedervlekken

Atypische moedervlekken worden vaak onrustige moedervlekken genoemd. Zij zijn groter dan 5mm, onregelmatig(er) van vorm en ongelijkmatig gepigmenteerd. Soms hebben ze een wat rode kleur. Deze atypische moedervlekken berusten meestal op een erfelijke aanleg. Zij komen meestal bij meerdere familieleden voor. De atypische moedervlekken hebben een wat grotere kans om in de loop van het leven kwaadaardig te ontaarden dan de gebruikelijke moedervlekken. Wanneer u dergelijke moedervlekken heeft is het verstandig om uw huid regelmatig te controleren op veranderingen. Bovendien is het dan beter om de huid niet overmatig aan zonlicht of zonnebanken

bloot te stellen. Wanneer iemand met dergelijke atypische moedervlekken een melanoom (kwaadaardige moedervlek) krijgt, kan dit het gevolg zijn van een erfelijke aanleg. Dat zal waarschijnlijk zo zijn, wanneer twee personen in een dergelijke familie een kwaadaardige moedervlek hebben gekregen. In dat geval hebben ook andere familieleden, met dergelijke moedervlekken, een verhoogd risico op het krijgen van kwaadaardige moedervlekken. In deze situatie is het verstandig om de huid regelmatig, tenminste eenmaal per jaar, door een dermatoloog te laten beoordelen.

Symptomen

Moedervlekken kunnen in de loop van het leven veranderen. Niet alle veranderingen wijzen op een kwaadaardige ontaarding. Toch is voorzichtigheid geboden. Wanneer u twijfelt of de verandering normaal is, moet u altijd een arts raadplegen. De volgende veranderingen kunnen voortekenen van kwaadaardige ontaarding zijn:

- De moedervlek gaat jeuken.
- De omvang van de moedervlek verandert en de randen worden onregelmatig.
- De kleur verandert.
- De moedervlek krijgt donkere en lichtere delen.
- De moedervlek bloedt makkelijk.
- Rondom de moedervlek ontstaan kleine nieuwe gepigmenteerde huidveranderingen.

Controleer zelf uw huid

Wanneer u veel moedervlekken heeft, atypische (onrustige) moedervlekken heeft of een familielid met een kwaadaardige moedervlek (melanoom) heeft gehad, is het verstandig om uw huid regelmatig te controleren. Controleer de huid niet te vaak. Veranderingen vallen dan niet meer op. Doe het wel regelmatig, want anders herinnert u zich niet meer goed hoe de moedervlekken er voorheen uitzagen. Controleer de huid regelmatig één keer in een periode van 1-3 maanden. Een moedervlek die u speciaal in de gaten wil houden kunt u, met een centimeter naast de moedervlek, op de foto zetten. Kijk de huid systematisch na. Voor het nakijken van de rug kunt u gebruik maken van een spiegel. Ook kunt u, wanneer dit mogelijk is, iemand anders vragen om uw rug regelmatig te beoordelen. Let bij het beoordelen van uw huid op de bestaande moedervlekken. Let op verandering in omvang, vorm en kleur. Ook mogen moedervlekken niet blijven jeuken en ook niet makkelijk bloeden. Let ook op het ontstaan van nieuwe moedervlekken. Een nieuwe moedervlek is niet altijd goedaardig. Het kan vanaf begin af aan kwaadaardig zijn. Wanneer u één van de hierboven genoemde veranderingen bemerkt is het verstandig om de moedervlek door een arts te laten beoordelen.

Verdachte moedervlekken

Wanneer het niet duidelijk is of een verandering in een moedervlek goedaardig is, spreekt men van een "verdachte" moedervlek. In dat geval moet de moedervlek volledig weggesneden worden. De moedervlek kan dan in het laboratorium onderzocht worden om na te gaan of de moedervlek nog steeds goedaardig was.

Moedervlekken laten verwijderen

Moedervlekken kunnen om cosmetische redenen verwijderd worden. Afhankelijk van de gebruikte methode wordt de moedervlek slechts ten dele uit de huid verwijderd, waardoor deze niet meer zichtbaar is. Het risico van het ontstaan van een kwaadaardige moedervlek (melanoom) vermindert daardoor niet. Met een laserbehandeling kunnen de moedervlekken fraai verwijderd worden. Het is niet uitgesloten dat bij deze behandeling pigmentcellen beschadigd kunnen raken. Het staat nog niet vast of hierdoor later in het leven de kans op een kwaadaardige moedervlek niet toeneemt. Daarom is het verstandig om nog voorzichtig en terughoudend te zijn met laserbehandelingen voor moedervlekken. Moedervlekken kunnen ook volledig weggesneden worden. Hierdoor zal altijd een litteken ontstaan. De moedervlek kan dan in het laboratorium onderzocht worden. Het wegnemen van willekeurige moedervlekken vermindert de kans op kwaadaardige moedervlekken niet. Kwaadaardige moedervlekken (melanomen) kunnen ook ontstaan op plaatsen waar voorheen geen moedervlek zichtbaar was. Het laten weghalen van grote aantallen moedervlekken, in de hoop dat daardoor de kans op een kwaadaardige moedervlek kleiner wordt, is dan ook zinloos.

Huidkanker voorkomen

Meer informatie over maatregelen die uzelf kunt nemen om de kans op huidkanker te verkleinen staat op de pagina "[Verstandig zonnen](#)".

Oorzaken

Een moedervlek is een onschuldige opeenhoping van pigmentvormende cellen in de huid. De moedervlekken zijn een enkele keer al bij de geboorte zichtbaar aanwezig. De meeste moedervlekken ontstaan tussen het derde en twintigste levensjaar. Daarna ontstaan er nog maar weinig nieuwe moedervlekken. Na het veertigste jaar kan het aantal moedervlekken zelfs weer wat afnemen. Het aantal moedervlekken wordt in de eerste plaats bepaald door de erfelijke aanleg. Wanneer iemand veel moedervlekken heeft dan zijn er meestal ook familieleden met talrijke moedervlekken. Maar ook het blootstellen van de huid aan zonlicht in de kinderjaren draagt bij aan het ontstaan van moedervlekken.